

Vård- och omsorgsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till omsorgsnämnden

Datum:
2025-02-20

Diarienummer:
OSN-2024-00751

Handläggare:
Daniel Karlsson

Uppföljning av omsorgsnämndens internkontrollplan avseende kontrollmoment om hot och våld

Förslag till beslut

Omsorgsnämnden beslutar

1. **att** godkänna avrapportering av omsorgsnämndens internkontrollplan per mars 2025 enligt ärendets bilaga.
2. **att** uppdra till förvaltningen att i enlighet med ärendets bilaga genomföra åtgärder för att stärka medarbetares kunskaper om hot, våld, hedersrelaterat våld och våld i nära relationer.

Ärendet

Nämnden identifierar årligen risker av olika slag inom dess verksamhet. Många risker hanteras inom ramen för verksamhetsplanen, men vissa områden kan behöva följas och kontrolleras på andra sätt. I dessa fall kan nämnden besluta om att hantera risker genom internkontrollplanen. En identifierad risk innebär inte nödvändigtvis att området fungerar otillfredsställande, utan det indikerar snarare att nämnden söker insikt och ökad kunskap kring den identifierade risken.

Omsorgsnämndens internkontrollplan 2025 innefattar nio kontrollmoment. Av dessa följs åtta kontrollmoment upp i oktober, medan ett kontrollmoment avseende hot och våld följs upp nu i mars.

Beredning

Ärendet har beretts av avdelningen för strategi och avtal, enheten för strategi och beredning. Underlag för rapportering av hur kontrollmomentet genomförts utifrån aktuell kontrollmetod har tagits fram av berörda avdelningar på förvaltningen.

Föredragning

Nämnden identifierar årligen risker av olika slag inom dess verksamhet. Många risker hanteras inom ramen för verksamhetsplanen, men vissa områden kan behöva följas och kontrolleras på andra sätt. I dessa fall kan nämnden besluta om att hantera risker genom internkontrollplanen. En identifierad risk innebär inte nödvändigtvis att området fungerar otillfredsställande, utan det indikerar snarare att nämnden söker insikt och ökad kunskap kring den identifierade risken.

Internkontrollplanen består av olika kontrollmoment och kontrollmetoder som fastställs av nämnden. Förvaltningen genomför därefter kontrollerna med det intervall som stipulerats i internkontrollplanen. Förvaltningens uppföljning av internkontrollplanen är dock inte någon uttömmande verksamhetsanalys, utan det är ett specifikt verktyg bland flera andra för att följa upp tidigare identifierade risker.

Enligt de kommunövergripande riktlinjerna för intern kontroll ska varje kontrollmoment vid rapportering till nämnden bedömas om det är genomfört med anmärkning, med mindre anmärkning, eller utan anmärkning.

Årets internkontrollplan innehåller nio kontrollmoment, varav ett avseende hot och våld följs upp nu i mars och de övriga kontrollmomenten i oktober.

Det aktuella kontrollmomentet per mars om hot och våld bedöms ha genomförts med mindre anmärkning. Kontrollen bedöms inte ge en fullt ut heltäckande bild av hur samtliga medarbetare själva upplever sina kunskaper inom området. Dock är bedömningen att kartläggningen ger en tillräckligt god bild av medarbetarnas kunskaper för att granskningen ska kunna anses genomförd med mindre anmärkning.

Resultatet av kontrollen tyder därtill på att det finns ett utvecklingsarbete att göra för att säkerställa tillräckliga kunskaper om hot, våld, hedersrelaterat våld och våld i nära relationer bland nämndens medarbetare. Ytterligare åtgärder behöver därför genomföras på avdelningarna under året, med fokus att stärka medarbetarnas kunskaper inom området. Följande åtgärder föreslås:

- Säkerställa att relevanta rutiner är kända inom verksamheterna.
- Ta fram en plan för utbildningsinsatser för respektive avdelning, samt i linje med planen möjliggöra fler utbildningsinsatser inom området som respektive avdelnings medarbetare kan genomgå.
- Säkerställa att våldsbud finns i tillräcklig omfattning och har adekvata kunskaper i sin roll.

Ekonomiska konsekvenser

Ej aktuellt med föreliggande förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 20 februari 2025
- Bilaga, Uppföljning av omsorgsnämndens internkontrollplan avseende kontrollmoment om hot och våld

Vård- och omsorgsförvaltningen

Lenita Granlund
Förvaltningsdirektör

Vård- och omsorgsförvaltningen
Rapport

Datum:
2025-02-20

Diarienummer:
OSN-2024-0075

Handläggare:
Daniel Karlsson

Uppföljning av omsorgsnämndens internkontrollplan 2025 avseende kontrollmoment om hot och våld

Innehåll

Sammanfattning av granskningar	3
Fördjupad redovisning av kontrollmoment.....	4
Kontrollmoment 5	4
Genomförd kontroll	4
Resultat av kontroll	6
Åtgärder	6

Sammanfattning av granskning

Tabell 1. Granskningar som rapporteras per mars.

Nr	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Resultat av granskning	Åtgärd med slutdatum
5	Bristande kunskap om hot och våld leder till att medarbetarna saknar kompetens att upptäcka, förhindra och hantera situationer knutna till hot, våld, hedersrelaterat våld och andra övergrepp liksom våld i nära relation.	Kontrollera att personalen upplever att de har tillräckliga kunskaper om hot, våld, hedersrelaterat våld och våld i nära relationer.	Kartlägg och beskriv hur stor andel av personal som genomgått utbildning om hot, våld, hedersrelaterat våld och våld i nära relationer. Kartläggningen ska kunna svara på om personalen anser att man har tillräckliga kunskaper på området.	Granskningen är genomförd med mindre anmärkning.	Se åtgärder i den fördjupade redovisningen.

Postadress: Uppsala kommun, 753 75 Uppsala

Telefon: 018-727 00 00 (växel)

www.uppsala.se

Fördjupad redovisning av kontrollmoment

Kontrollmoment 5

Kontrollera att personalen upplever att de har tillräckliga kunskaper om hot, våld, hedersrelaterat våld och våld i nära relationer.

Genomförd kontroll

Kontrollmetod:

Kartlägg och beskriv hur stor andel av personal som genomgått utbildning om hot, våld, hedersrelaterat våld och våld i nära relationer.

Kartläggningen ska kunna svara på om personalen anser att man har tillräckliga kunskaper på området.

Avdelning Myndighet

Inom myndighet OSN har redan tidigare, i överensstämmelse med beslutad kontrollmetod, en kartläggning av hur stor andel av personalen som genomgått utbildning om hot, våld och våld i nära relationer genomförts. Därtill har man undersökt om personalen anser att man har tillräckliga kunskaper på området. Resultatet av genomförd kontroll inom myndighet redovisades i uppföljningen av nämndens internkontrollplan 2024. Kontrollen anses därför redan genomförd och redovisas inte ytterligare i detta ärende.

Avdelning Socialpsykiatri och personligt stöd

Enkätundersökning har riktats till samtliga verksamhetschefer på avdelningen.

- Ca 70% av de svarande uppger att personalen har kännedom om den kommungemensamma rutinen kring hot och våld.
- På en skala från 1 till 5, där 1 innebär att man inte alls har tillräckliga kunskaper och 5 innebär att man helt och hållet har tillräckliga kunskaper, blev det genomsnittliga resultatet 3. Detta indikerar att medarbetarna upplever sina kunskaper som delvis tillräckliga, men att det finns utrymme för förbättring och ytterligare kompetensutveckling
- Ca 56% av de svarande uppger att personalen har kännedom om rutinen kring våld i nära relation.
- 25% av de svarande uppger att personalen genomgått utbildningar om våld i nära relationer. När det gäller utbildningen *våld mot äldre* uppger endast en av tolv svarande chefer att en mindre del av den verksamhetens personal genomgått utbildningen.
- 4 av 14 verksamheter uppger att man har våldsombud på sin enhet.

- På en skala från 1 till 5, där 1 innebär att man inte alls har tillräckliga kunskaper och 5 innebär att man helt och hållet har tillräckliga kunskaper, blev det genomsnittliga resultatet 2,8. Detta indikerar att medarbetarna upplever sina kunskaper som delvis tillräckliga, men att det finns utrymme för förbättring och ytterligare kompetensutveckling

Avdelning Arbete och bostad

Enkätundersökning har riktats till samtliga verksamhetschefer på avdelningen och dialoger har skett på ledningsgruppernas möten samt under APT.

- 68% av personalen har kännedom om den kommungemensamma rutinen kring hot och våld.
- 20% av de svarande uppger att de har genomfört utbildningen "Hot och våld i nära relationer" på lärportalen.
- Endast 6% har genomfört utbildningen "Våld mot äldre".
- Flertalet verksamheter har vid behov och utifrån händelser haft handledning inom avdelningen för lågaffektivt bemötande.
- Bedömningen visar att det finns ett behov av att öka medarbetarnas kompetens inom området.
- På en skala 1–5 har cheferna skattat medarbetarnas kunskap till 3, vilket indikerar ett behov av ytterligare utbildning.
- Flertalet chefer anser att mer kunskap och utbildning anpassad för avdelningens målgrupp behövs, då befintliga utbildningar är inriktade på äldreomsorg.
- Rutiner finns i ledningssystemet, men det finns ett behov av ett mer systematiskt arbete för att säkerställa efterlevnad.

Hälso- och sjukvård

Inom vård- och omsorgsförvaltningens avdelning för hälso- och sjukvård har 12 av 13 verksamhetschefer besvarat en kort enkät med frågor baserat på kontrollmetoden. Resultaten avser avdelningen i sin helhet (OSN och ÄLN).

Resultaten av enkäten visar på att 50 procent av personalen har kännedom om den kommungemensamma riktlinjen om hot och våld. 11 av 12 verksamheter som svarat har uppgett att de inte har genomfört någon utbildning, medan en verksamhet svarar att de genomfört utbildning. Två ytterligare verksamheter planerar utbildningar på APT i februari. På en skala från 1 till 5, där 1 innebär att man inte alls har tillräckliga kunskaper och 5 innebär att man helt och hållet har tillräckliga kunskaper, blev det genomsnittliga resultatet 2,5.

Gällande våld i nära relation så visar enkäten på att 40 % av medarbetarna har kännedom om rutinen inom detta område. 20% av medarbetarna har genomgått de utbildningar om våld i nära relationer som finns i lärportalen, det gäller såväl utbildningen *Mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer*, som utbildningen *Våld mot äldre*.

På en skala från 1 till 5, där 1 innebär att man inte alls har tillräckliga kunskaper och 5 innebär att man helt och hållet har tillräckliga kunskaper, blev det genomsnittliga resultatet 2,2. 10 av 12 verksamheter har svarat att de inte har våldsombud på sin enhet.

Resultat av kontroll

Granskningen är genomförd *med mindre anmärkning*.

Resultatet av kontrollen visar att kontrollmomentet har genomförts på samtliga berörda avdelningar. Kartläggning genom enkäter har genomförts av genomförda utbildningar, verksamhetschefernas uppskattning av medarbetarnas upplevda kompetens inom området, samt kännedom om aktuella rutiner inom området.

Kontrollen bedöms inte ge en fullt ut heltäckande bild av hur samtliga medarbetare själva upplever sina kunskaper inom området. Dock är bedömningen att kartläggningen ger en tillräckligt god bild av medarbetarnas kunskaper för att granskningen ska kunna anses genomförd med mindre anmärkning.

Området bedöms vara fortsatt vara aktuellt i nämndens internkontrollplan nästa år, dock kan kontrollmoment och kontrollmetod behöva utvecklas och utformas på annat sätt.

Resultatet av kontrollen tyder på att det finns ett utvecklingsarbete att göra för att säkerställa tillräckliga kunskaper om hot, våld, hedersrelaterat våld och våld i nära relationer bland nämndens medarbetare. Ytterligare åtgärder behöver därför genomföras på avdelningarna under året, med fokus att stärka medarbetarnas kunskaper inom området. Samtliga åtgärder behöver genomföras senast den 31 december 2025.

Åtgärder

Säkerställa att relevanta rutiner är kända inom verksamheterna.

- Granskningen visar att kännedomen om relevanta rutiner varierar mellan verksamheter och sakområden. Respektive avdelning behöver därför vidta åtgärder för att relevanta rutiner är kända bland samtliga medarbetare.

Ta fram en plan för utbildningsinsatser för respektive avdelning, samt i linje med planen möjliggöra fler utbildningsinsatser inom området som respektive avdelnings medarbetare kan genomgå.

- Granskningen visar att det finns ett behov av fortsatta utbildningsinsatser för att öka medarbetarnas kunskaper inom området. Insatserna bedöms också i högre grad behöva anpassas till nämndens målgrupper för att stärka relevansen av utbildningarna och öka deltagandet bland medarbetarna.

Säkerställa att våldsombud finns i tillräcklig omfattning och har adekvata kunskaper i sin roll.

- Våldsombuden spelar en viktig roll i att säkerställa att personalen har den kunskap som krävs för att förebygga, identifiera och agera vid förekomst av hot och våld mot brukare. Våldsombuden genomgår utbildning inom

våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Under 2025 breddas också utbildningen och rollen stärks för att mer specifikt inkludera personers utsatthet för våld inom ramen för omsorgsnämndens målgrupper. En arbetsgrupp inom nämndens egen regi har tillsatts för att se över våldsombudens uppdrag och omfattning, samt chefens ansvar inom detta område.